

Böyük Qaydış tarixin-
də daha bir əlamət-
dar hadisəyə - yad-
daşımızda daşlaşacaq bir
qaydışa Xocalı qaydışına
şahidlik etdik. Yüzlərlə inşa-
nın qanı tökülen bir şəhərə
qaydış, inləyen, sizlayan
bir şəhərə qaydış. Bir ge-
cənin içində məhv olan sa-
kinləri dərbədər düşən, qo-
casi, uşağı zilletlə məhv
edilən bir torpağa qaydış.

Bu gün Xocalı niskilli deyil, bay-
ram əhvali-ruhiyyəsindədir. Bəli,
xocalılırlar mərhələli olaraq şəhərə
qayıdırılar. Bəşəriyyət tarixinin in-
sanlıq əleyhine yönəlmış ən dəh-
şəlti cinayətlərdən biri olan, Erme-
nistanın azərbaycanlılara qarşı hə-
yata keçirdiyi etnik zəməndə soyqırı-
mını siyasetini sübut edən Xocalı
soyqırımdan 33 il ötür. Bu illər
ərzində bu torpaqlara qayıdağı-

mız günü gözleyirdik. 1992-ci ilin 26 fevral tarixində erməni təcavüzkarları Azərbaycanın Xocalı şəhərində bəşəriyyət tarixinde ən qanlı faciələrlə bir sırada duran soyqırımı törətdilər. Bu soyqırımı erməni milletçilərinin və onların havadarlarının Azərbaycan xalqına qarşı uzun müddət davam edən etnik təmizləme və soyqırımı siyasetinin daha bir dəhşətli nümunəsidir. Xocalı soyqırımı ilə ermənilər Xocalının yer üzündə silinməsini və məhv olmasını reallaşdırırlar. Xocalı bir gecənin içərisində yerlə-yeşən olundu. Erməni terrorçularından yayınıb meşələrə və dağlara qaçan insanların çoxu soyuqdan və şaxtadan məhv oldular. Xocalı şəhəri isə yer üzündə silindi. Xocalı soyqırımının neticələri çox dəhşətli idi. Cənayətkar erməni qoşunlarının vəhşiliyi nəticəsində, Bu kütłəvi qırğıın nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca amanlıqla qətlə yetirildi, 487 nəfər şikət oldu, 1275 dinc sakin girov götürüldü, onlardan 150 nəfərin taleyi isə hələ de məlum deyil. Bu soyqırımı akti nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edildi, 25 uşaq hər iki valideynini itirdi.

"SEPARATÇILARIN KÖKÜ KESİLDİ"

İkinci Qarabağ müharibəsinin neticələrinə əsasən, imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəflı Bəyanata uyğun olaraq Xocalı şəhəri Rusiya Sülhəmərəmli kontingentinin nəzarəti altında olub. 19 sentyabr 2023-cü ilde aparılan lokal xarakterli antiterror əməliyyatları nəticəsində azad olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Xocalı şəhərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını ucaltdı. "İkinci Qarabağ müharibəsi və ondan sonra antiterror əməliyyatı ərazi bütövlüyümüzün, suverenliyi-

Bütün Qarabağ bölgəsi, Şərqi Zəngəzur bölgəsi dircəlir

mizin tam bərpa edilməsinə gətirib çıxarı, separatçılardan kökü kəsildi. Azərbaycan ərazisində separatizmin kökü tam kəsilmişdir və Azərbaycan vətəndaşları öz doğma torpağına qayıda bilirlər. İndi hər yerdə quruculuq, bərpa işləri aparılır". Bu barədə Prezident İlham Əliyev Xocalı rayonunun Balıca kəndinə köçən bir qrup sakinlə görüşdə bildirib. Balıca kəndini biz 2023-cü ilin sentyabrında azad etdik, - deyən Prezident bildirib ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi mərhələli yollarla təmin olunmuşdur.

Azərbaycan tarixi ədaləti bərpa edib və günahsız Xocalı qurbanlarının qisası döyüş meydanında alınıb. Artıq bu gün Xocalının qapısı üzümüze açıqdır. Azərbaycan əzəli torpaqlarına sahibdir.

QALIB SƏRKƏRDƏNİN VERDİYİ MESAJLAR

Artıq Xocalıda ədalətin təntənəsi yaşanılır, yeni bir dövrün başlangıcı. Xocalı yenidən qurulur. "Şəhərəmək, uzun fasıləden sonra Balıca kəndinə də artıq hayat qayıdır. Keçmiş köckünlər indi demək olar ki, hər ay hissə-hissə, qrup-qrup öz dədə-baba torpaqlarına qayıdır". - deyə Prezident qeyd edib.

Böyük Qaydış Programı icra edilir. Demək olar ki, vaxtılıq işğal altında olan bütün torpaqlar bərpa edilir. Dünən Ağdam rayonunda gedən quruculuq-bərpa işləri ilə tanış olmuşam. Bu gün buradayam. Eyni zamanda, Xankəndidə də olmuşam, orada da gözəl işlər görülür, yeni iş yerləri, yeni müəssisələr yaradılır. Mənim Sərəncamıla Qarabağ Universiteti yaradılmışdır. Orada mindenən çox tələbə oxuyur. Orta məktəblər, tibb məntəqələri inşa olunur. Yeni, hayat üçün nə lazımdır, hər şeyi edir, həm şəhərləri, həm də kəndləri bərpa edirik" -

deyə Prezident qeyd edib: "Balıca kəndinin də bərpası artıq son mərhələdədir. Mənə verilən məlumatə görə, 137 ev artıq bərpa edilib və 60-a yaxın ev hələ bərpa olunacaq. Balıca da artıq 460 keçmiş köckün yerləşib. Evləri bərpa etmişik, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmaq üçün imkanlar yaxşıdır, torpaq münbitdir, hava da təmizdir. Bütün Qarabağ bölgəsi, Şərqi Zəngəzur bölgəsi dircəlir və hər gün biz bunu əyani şəkilde görürük".

Cənab Prezident müharibədən sonra azad olunmuş ərazilərə şəxəsən səfər edir, həmin torpaqlardan qarşıda duran vəzifələrlə bağlı məsajlarını verir. Hər bir ərazidən qalib ordunun və dövlətin qalib SƏR-KƏRDƏSİ kimi səsini ucaldır, məsajlarını verir, dünya bunu görür və eşidir. "Balıca kəndi bərpa etdiyimiz və keçmiş köckünlərin qayıdılığı 10-cu yaşayış məntəqəsidir. Yəni, bu, Böyük Qaydış Programının birinci mərhələsinə aiddir. Artıq burada, yenə də deyirəm, 500-ə yaxın insan yaşayır. Həm o vaxt bu bölgədə yaşayan vətəndaşlar, eyni zamanda, onların uşaqları, nəvələri, neticələri qayıdır. Bu, bir dənə onu göstərir ki, xalqımız öz torpağınə nə qədər bağlıdır. Bu gün bölgəni, bu yerləri görməyən balaca uşaqlar, yaxud da ki, genç insanlar həvəsle qayıdır, işləyirlər, qururlar, yaradırlar", - deyə Prezident qeyd edib.

Bildiyimiz kimi, ötən ilin fevralın 26-da Xocalı soyqırımı günü Prezident İlham Əliyev Xocalı şəhərində Xocalı Soyqırımı Memorialı təməlini qoymuşdu. Xocalı-Əsgeran avtomobil yolu üzərində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yaradılacaq. Xocalı Soyqırımı Memorialı bəşəriyyətə qarşı yönəlmış dəhşətli qətləm haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycan xalqının milli yaddaşının qorunması və soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin əbədiləşdirilməsində əhəmiyyətlidir.

XOCALI - MÜASİR ŞƏHƏR

Şəhər mühitini canlandıran yenilənən nəqliyyat qovşağı vacib rol oynayacaq, mobilliyi artıracaq. Bu, həmçinin şəhərdə iqtisadiyyatın, sahibkarlığın inkişafına da xüsusi təkan verəcək. Bütün bunlar dinamik inkişafı təmin edən iqtisadi şaxələndirməyə imkan verəcək. Burada çox zəngin kənd təsərrüfatı torpaqları olduğunu nəzərə alaraq, şəhər daxilində kiçik aqropark yaradılması təklif olunur. Müxtəlif tikinti materialları istehsalı, yüngül sənaye, qida sənayesi obyektləri yaradılacaq, nəqliyyat və logistika ənənəvi əsas sektor olaraq inkişaf etdiriləcək.

Xocalı müasir şəhər olacaq. Xocalıının Baş planını hazırlayarken ilk növbədə, onun regiondakı mövqeyini də nəzərə alımb. Bura strateji mövqeyə malikdir. Beynəlxalq hava limanı, respublika əhəmiyyətli avtomobil yolu, hazırda layihələndirilən, tezliklə çəkiləcək dəmir yolu və s. bütün bunlar Xocalının geləcəyini artıq bir qovşaq kimi, nəqliyyat qovşağı və logistika mərkəzi kimi şərtləndirir.

Eyni zamanda, strateji əhəmiyyətə malik Ağdam, Xankəndi şəhərlərinin, mədəniyyət paytaxtıdır. Şuşa şəhərinin çox yaxında yerləşdiyini də nəzərə alaraq, regionla integrasiyasına xüsusi önem verilib.

Bu tərəfdə Xocalı şəhərinin tünd qəhvəyi rənglə əvvəl mövcud olmuş sərhədləri göstərilib, 610 hektar təşkil edirdi. Hazırda isə 1300 hektara yaxın ərazi nəzərdən keçirilir. Xocalı şəhərində orta təhsil müəssisəsi və uşaq bağçası da inşa olunub. Məktəbin qarşısında park, onun yanında isə sənətkarlar məhəlləsi salınıb. Həmçinin idman kompleksində tamamlanma işləri görülür. Kompleksdə şahmat, cüdo, güleş, gimnastika, stolüstü tennis, basketbol, minifutbol, badminton ilə məşğul olmaq üçün lazımi şərait yaradılacaq. İnfrastruktur işlərinin yaxın müddədə tamamlanması nəzərdə tutulur.

QƏLƏBƏMİZİN RƏMZİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 19-da Xankəndi şəhərində Zəfər parkının təməlqöymə mərasimində iştirak edib. Xankəndi şəhərində Zəfər parkının salınması məqsədilə 12,9 hektar ərazidə söküntü işlərinin aparılması nəzərdə tutulub. Ərazi şərti olaraq iki hissəyə bölündüb və 8,3 hektar sahəsi olan birinci hissədə söküntü işləri artıq yekunlaşdırıldı. İkinci hissə isə 4,6 hektar əraziyi əhatə edir. Burada da söküntü işləri aparılacaq.

Özərziyətli mövcud ağacların

qorunması məqsədile aidiyəti təşkilatlarla birgə baxış keçirilib və müxtəlif növ 262 ağaç müəyyən edilib. Bundan başqa, parkın ərazisində 21 növ üzrə 300-dən çox ağaçın ekilməsi nəzərdə tutulur. Hazırda ərazidə planlaşdırma işləri görülür. Qeyd edək ki, ölkəmizdə yaradılan Zəfər parkları xalqımızın Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın, qazandığı möhtəşəm tarixi Qələbənin, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpasının rəmziidir.

AZƏRBAYCAN-ÖZBƏKİSTAN BİRGƏ MÜƏSSİSƏSİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 19-da Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan Xankəndi tikiş fabrikinin fəaliyyəti ilə tanış olub. Qeyd edək ki, ərazisi 1,2 hektar olan fabrikin inşası Azərbaycan və Özbəkistan arasında iqtisadi və investisiya əməkdaşlığının dərinləşdirilməsinə dair iki ölkə prezidentlərinin tapşırıqlarına əsasən həyata keçirilib. Layihənin ümumi investisiya dəyəri 11 milyon manat təşkil edir. İndiyədək 5,5 milyon manat investisiya qoynulub. Fabrikin xəməl tədarrük üçün birgə sənaye əməkdaşlığı həyata keçirilir. Həmçinin fabrik tam güc ilə işlədikdən sonra yerli pambıq xammalı əsasında parça toxunması üçün istehsal sahəsinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Ümumilikdə burada 800 iş yeri yaradılacaq. Layihənin ilkin mərhələsi üzrə peşəkar təlim almış 300 nəfər hazırda işlə təmin olunub. Müəssisədə əsasən işgaldən azad edilmiş ərazilərə qayıdan və ətraf rayonlarda yaşayan vətəndaşların məşğulluğuna xüsusi diqqət yetirilir.

Müəssisə fəaliyyətə başlayandan bəri 50 minə yaxın idman könəyi istehsal edilib. Bu il 924 min ədəd könək istehsalı planlaşdırılır. Gələcəkda isə Xankəndi tikiş fabrikində ilə 3-5 milyon ədəd müxtəlif trikotaj mehsulları istehsal edilməsi nəzərdə tutulur. Fabrikda istehsal olunacaq mehsullar müxtəlif ölkələrə də ixrac edilecək. Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan Xankəndi tikiş fabrikı yüngül sənayenin inkişafı üçün yeni imkanlar açır və ölkələrimiz arasında ənənəvi dostluq, qardaşlıq, iqtisadi tərəfdəlişlik əlaqələrini möhkəmləndirir.

Xatırladaq ki, ötən ilin noyabrında Bakıda keçirilən COP29 tədbiri zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən videoağlı vasitəsilə Xankəndi tikiş fabrikinin açılışı olub. Ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin etmiş bir dövlətin müstəqillik tarixində ərazi bütövlüyü çərçivəsində baş tutmuş Zəfər tariximizə əbədi həkk olundu və əzəli yurd yeri məsələsində sahib olduq.

Nəzakət ƏLƏDDİNQİZİ